

СВОБОДА

LIBERTY

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ V.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 18-го Листопада 1897.

Число 47.

Календарь.

Листопадъ.	18	Ч.	Павла еписк.
	19	П.	Евродимъ муч., Лазаря
	20	С.	СВЯТЫЙ АРХ. МИХАИЛА
	21	П.	23. ПО СЛН. Описифора
	22	П.	Бреста, Олонта, Радона
	23	П.	Милы, Виктора, Викента
	24	С.	Юана патр., Илая
Змѣстъ.			
Русины „шкаралупники“ — HURRAH — о конституціи Спол. Державъ Ам. рикъ — Въста въ Бразиліи. — Новинки. — Вѣсти робитничіе. — Фейлстонъ: Образки зъ Америки. — Стихи: Въ сѣть за очи. — Исторія кожуха. — Оголошенія.			

УВАГА.

Хотѣи прѣступити до „Союза“ най посылаети вѣстунъ въ мѣсяцъ до касіера.

Mr. George Chylak
OLYMPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара по дѣлу адресу.

Rev. John Ardan
225 Warren st.
JERSEY CITY, N. J.

РУСИНЫ „ШКАРАЛУПНИКИ“

Въ додатку до „двохъ-трохъ“ словъ бр. Галичанъ, помѣщенныхъ въ одномъ зъ попереднихъ чиселъ „Свободы“ скажу, що нема большыхъ шаралупниковъ на свѣтѣ якъ мы Русины. — Каждый сидитъ въ своемъ кутѣ и про себе лишь дбае. Дивуватись, що нема жадногъ лучности помѣжъ Русинами галицкими а американскими, коли тогъ лучности и близини зносеиъ нема навѣтъ помѣжъ самими галицкими Русинами. Та-жъ въ самой Галичинѣ скаржились недавно Русины Рясшівскіи, що про нихъ нѣхто не дбае, що они вѣдь всѣхъ опущеніи, не чутокъ руского слова и т. д. А такихъ „опущенныхъ“ Русинѣвъ на Мазурахъ е повно и то не лишь интелігентѣвъ, але и простого народу. И дакуватись потѣмъ, що народъ

польщитъ ся, а ихъ интилігенты идутъ служить чужимъ богамъ, котіи пѣхто не стараеся втягнути ихъ въ яку небудь роботу, додати духа та надѣвъ на лѣпшу будущность. — Нашіи патриоты сидятъ собѣ у Львовѣ и патриотствуютъ, сварить ся за „йоры“ и „ѣры“, та кричатъ, що мы страхъ угнетеніи и бѣдніи, а тимчасомъ міліоны руского народа блукае въ темрявѣ, безъ жадной проводной идеѣ, та надѣвъ на лѣпше. Апатію, ослѣпоту и гнѣвъ видно всюди, а чому? бо нашіи патриоты, нашіи вѣдѣи на роду не весѣли дати намъ нѣчого, чимъ бы душу накармили. — Адаже-жъ цѣла Лемковщина Богомъ забута, жадной работы тамъ нема, а суть и другіи такіи глухіи куты, котріи чимъ скорше розрушати треба. Еслибъ не пок. Драгоманѣвъ, (на спомянъ имени которого нашіи русинскіи патриоты три-чи крестятъ ся) та другіи радикалы — булибисьмо и доси знали о угорскихъ Русинахъ столько, що о середній Африкѣ. Такъ само зносеиъ зъ Украинскими Русинами дуже зипросто-ничий. Мы Русины американскіи зъ великимъ страхомъ дивимось на те, що въ Галичинѣ дѣе, ся та на роботу тыхъ галицкихъ патриотѣвъ, що свѣточами лювиний бутіи для 30 міліонного руского народа. Тому кличемо до нихъ зъза океану нашимъ слабымъ голосомъ: Бдите, крѣпитесь, та робитъ роботу, яка пришла на вашу долю! Дивитъ ся на примѣръ другихъ народѣвъ, котріи хочъ розкиненіи, а однакъ старають ся держати кушкы та дужче напружуйте вашы силы, бо якъ такъ пойдѣ все дальше, якъ пилю доси, то всѣхъ насъ чорты возьмутъ и помину по насъ не зѣстане.

HURRAH!

100 ЧЛЕНѢВЪ ВЪ ОДНОМЪ МѢСЯЦІИ ПРИСТУПИЛО ДО „СОЮЗА“.

Перешло 3.000 долларѣвъ готового гроша въ касѣ.

Чи чули вы коли такѣ добрыи людѣ, а особливо вы члены „Союза“? Цѣлыхъ 100 членѣвъ приступило въ одномъ мѣсяцѣ до „Союза“. Больше якъ \$3000 готовки въ касѣ! Ой-ой-ой! Та-жъ то, не причѣмъ кажучи, такъ якъ бы въ краю цѣла одна „гмѣна“ тыхъ 100 людѣ. А що то за хлопцѣ? Саміи якъ золото, кажутъ здорови якъ орѣхи — а Русины якъ скала! И певно что добрыи Русины, бо иначе не присталибъ до нашего „Союза“. Або тыхъ 3000 долларѣвъ! Я анѣ спати не могъ якъ про се довѣдѣвъ ся. Во то знаеете грошѣ не абы якіи, а бѣгме, ще въ житю только не видѣвъ. Тай порахувати не знаю чи бы потрафивъ, але знаю, что то дуже велика сумма. Якъ бы такъ примѣромъ того обернути на кермешъ, то думаю, що въ цѣломъ селѣ не булобъ и одного порядного чоловіка що не лежавъ бы подъ лавовъ... А можебъ еще и до зараніи дешо на днѣ зѣстало. Але тѣ грошѣ не на кермешъ кажутъ, але на похоронъ похорону. Отъ примѣромъ вмире чоловіка а бабу-дѣти зѣоставитъ, або зновъ вмире жена — то и дадутъ зъ того. На, кажутъ будень мати зъ чого себе и дѣти годувати або до краю выйти — а хлопцы дають зновъ щобъ мавъ за що другіи разъ оженились. Оно и такъ добре — я противъ того ничъ не маю. Ала маю противъ того, що дуже е та-

кихъ людей, ба и моихъ крайновѣ, що до Союза не належать. Душитъ въ куфрѣку тѣ грошѣ душитъ а забезпечити ся на випадокъ не хоче. А иншіи то зновъ волитъ пропити тыхъ 50 центѣвъ якъ на таку рѣчку дати. Я, що правда, що до цѣптки то тако-жъ не такіи, чтобы за себе вылавъ и зъ поряднымъ чоловікомъ ся забавлю — але-жъ бо треба все голову на карку мати. Где знаеиъ що треба и по то на твое добре — то дай, бо инти не зашпаруеиъ нѣ-чого — а еще втратишь. Я только зъ того хлопского разуму такъ знаю, що до Союза записати ся вартѣ. Бо выплачуиъ ретельно, гумбуку жадного нема, словомъ все е all right. Але теперь порахуиъ собѣ що выплачуиъ? \$500 за хлопа, а \$250 за жену то вже \$750 нерахуиъ другомъ помоги. И то за что? За тыхъ мизерныхъ 50 центѣвъ на мѣсяцъ. Я собѣ рахувать разъ якъ бы то було якъ бы я тыхъ 50 центѣвъ не посылалъ до „Союза“, але ишарувать ихъ собѣ самъ якъ бы то я на нѣхъ выишарѣ. И знаеете якъ? Заразъ вамъ скажу. За рѣкъ зашпарувать бы я 12 разъ по 50 центѣвъ, т. е. 6 долларѣвъ. Щобы зашпарувати 500 дол. водкладати по 50 центѣвъ на мѣсяцъ, то мусѣвъ бы я ихъ складати 83 лѣтъ и 4 мѣсяцѣ. А де-жъ и буду живѣ такъ довго? А зрештовъ неразъ чоловікѣ водложитъ центы до куфрика, тай назадъ потѣмъ выйме, а якъ дастъ до „Союза“, то вже нѣ. Зрештовъ я говоривъ только о 500 дол. а де-жъ тыхъ \$250, котріи доста-та за жену — т. е. разомъ \$750 — га! Щобы зновъ тыхъ \$250 зложити, ишаруиъ по 50 центѣвъ на мѣ-

сяцъ, то треба-бъ менѣ ихъ складати зновъ черезъ 41 и повѣ року. Значитъ я бы мусѣвъ жити еще 124 лѣтъ (а вже теперь маю тридцять кѣлька) чтобы зашпарувати, того що „Союзъ“ дае въ каждомъ разѣ и то лишь за 50 центѣвъ на мѣсяцъ. А порахуиъ того, что „Союзъ“ дае за очи, руки, ноги, або и разѣ неспособности до працѣ — то где тогда будете? Я си такъ мѣркую, що чоловікѣ бодай 150 лѣтъ мавъ бы жити, чтобы ишаруиъ по 50 цѣн. на мѣсяцъ, зложивъ тотіи грошѣ (и зъ куфрика назадъ не вытѣгъ), що „Союзъ“ дае своимъ членамъ. Розмѣркувавши и розрахувавши собѣ то все добре (бо я такъ на глупо грошѣ не скорый давати) я заразъ вѣстунѣвъ до „Союза“, ба и жену записавъ, а о пару мѣсяцѣвъ, якъ буде мой бойскъ мати 16 лѣтъ и его еще зашпишу. Най касѣ росе, най Русѣ процвѣтае, а касѣ „Союза“ най только грошей масъ, що самъ цѣсаръ Францѣшюкъ. — Того я хочу и дѣлятого всѣмъ радѣ, чтобы до „Союза“ приставали, бо то не е жаденство, але слушна и для каждого зъ насъ добра рѣчка. А теперь не могу ея надивувати, що тѣ людѣ си мѣркують, що они до насъ не хотѣтъ приставати, але не належать нѣгде, або до польскихъ и словенскихъ сполковѣ. Вѣтъдѣ и ганьба на такихъ. Вѣтъдѣ, що Русинами ся зовутъ! А мы братія Русины свое тримаймо, а хто до „Союза“ еще не належатъ, най пойдѣтъ поплѣ касіерови грошѣ. Гудѣ бай! до звѣдѣнія, членъ „Союза“.

О КОНСТИТУЦІИ СПОЛУЧ. ДЕРЖАВЪ АМЕРИКИ.

(Дальше).

Въ часѣ такого сильногъ зворушенія всѣхъ кѣльонѣвъ дали великихъ горожанъ; они задѣла высокого зашпиовани до свободы, политичной водрубности, пошанованія правъ людскихъ, за дѣла любви ближняго и посвяченія ся для справы загальнои высказали богато глубокихъ мыслей и перепроводили ихъ въ чпнѣ для добра загальногъ. Имена тыхъ горожанъ суть безсмертны въ подѣлахъ людскихъ, а слова ихъ и дѣла по нынѣшній день суть примѣромъ и вѣсковкою для каждого годного горожанина того краю.

Patrick Henry, Hancock, Samuel Adams, John Adams, B. Franklin, T. Jefferson, Lay, братія Morrison, Madison, Hamilton, R. Sherman, R. Livingston, James Otis, и S. Washington, — то тѣ горожане, котріи всѣ разомъ и каждый зъ особна причинили ся до независимости и вкрѣпленія Сполуч. Державъ. Джеймсъ Отисъ, адвокатъ и Петрикъ Генри, фермеръ, першіи заперечили право метрополіи до аррѣду справами кѣльонѣвъ и допривадили, что вѣспольный для всѣхъ копгрѣсъ водбудѣ ся въ Нью Йорку 1765 року.

Т. Джеферсонъ, Джанъ Адамсъ, П. Генри, Р. Ливингстонъ и Шерманъ причинили ся наибольше до оголошенія независимости и до-тучный актъ уложили. Гемилтонъ вѣтѣс першіи про-ектъ сталои федераліи р. 1783 а Вашингтонъ поперѣ его. Вашингтона за его великии заслуги водданъ красивый подчасъ войны о независимости, якъ такожъ за его свѣтлыи

рады и честоты горожанскіи, названо батькомъ того краю. 13 перѣвѣнхъ кѣльонѣвъ, абы часть павѣтъ суперечной интереса, неразъ лучили ся довго ще передѣ вызволенѣмъ ся вѣдѣ Англіи до вѣспольной работы для своего безпеченства або охоронѣ своихъ правъ.

Вже р. 1643 водбудѣ ся першіи зѣбѣдѣ делегатѣвъ всѣхъ кѣльонѣвъ. Коли опѣсѣла король Индіанѣвъ, Филіпъ получилъ 6 поколѣвъ въ едно и выповѣвъ войну заглади кѣльонѣвъ, злучились всѣ разомъ и вѣспольно боролись въ оборонѣ своего имени; наконецъ въ войнѣ зъ Канадою р. 1773 злученіи побѣдили въ користѣ метрополіи. Завѣдѣды, коли поодиноки кѣльонѣвъ мало непорозумѣиъ зъ метрополіею, всѣ разомъ ставали до опоры скликуючи въ каждой потребѣ конгрѣсѣ. Першіи такіи конгрѣсѣ водбудѣ ся въ Нью Йорку р. 1765 а р. 1772 выбрано сталый вѣспольный комитѣтъ корреспондентный. Въ роцѣ 1774 зобравъ ся конгрѣсѣ въ Филіадельфи, вѣтѣс ухваливъ независимости и провѣдѣвъ войну о вызволенѣ.

Зъ сказаного бачимо, що всѣ перѣвѣнхъ кѣльонѣвъ мали цѣльковитый саморядъ и свободу политичну, а декотріи зъ нихъ наиниберальнѣиъ конституцію въ хѣвѣ, коли р. 1787 приступлено до парля вѣдѣ створеніи союза або федераліи державъ.

III.

Конституція „Федераліи Сполуч. Державъ“, уложѣна комитѣтомъ, зѣстала принята на вѣспольной конвенціи дня 17. Вересня 1787 р. — значитъ 12 лѣтъ по оголошеніи независимости Кра-

(Продолженіе на другой страницѣ.)

ОБРАЗКИ ЗЪ АМЕРИКИ.

VI. ТРАМПЪ.

Трампъ, по нашому волоцюга, со особливийи американскій типъ, цѣлѣтъ тутешныхъ водноспѣиъ, котріи мае свои характеристичныи признаки зовѣмъ водмѣнни вѣдѣ его европейскихъ товаришѣвъ. Вѣдѣважѣицій вѣдѣ нѣмецкого волоцюги, безчѣлвѣицій вѣдѣ рѣсѣйского бродяги, а думѣицій и хѣла лѣпвиций вѣдѣ италійского лизарона, водзвѣчае ся американскій трампъ спрытомъ, вытрѣвалостію, водразомъ до працѣ, водвагою, а въ высокомъ степенѣ легковажѣиъ свое житѣ.

Суспѣльный водноспѣиъ вытворилъ трампа. Коли давнишии часами хлѣба и грошей було въ Америкѣ доволѣ, зарѣбки легкии и корыстныи, кѣльонѣвъ житѣ безъ завтра, безъ лѣжка, теплои поживы и одѣиъ не мапило нѣкого. Ажъ коли чимъ разъ большійи наплывъ робѣтничѣвъ до мѣстъ вытворѣвавъ конкуренцію, коли фабричныхъ промыселъ, наслѣдкомъ тѣленѣиъ спекуляции и надпродукции доставъ по лѣбѣ, чимало людей лишило ся безъ зарѣбкы, а не маючи заощадѣного гроша, пуцали ся нѣхотою въ дорогу, гадаючи, що въ нишихъ мѣстахъ и околицѣхъ знайдутъ такъ горячо бажану працу и зарѣбокъ. Подчасъ такои вандрѣвки навчили ся чѣпѣти товарныхъ потягѣвъ, чтобы въ той способѣ улѣгчѣти собѣ маршѣ въ родѣ бесплатного паса-

жира, призвычаювали жолудокъ до якои небудѣ стравы, водоволяючиъсѣ овочами и польными продуктами, котрыхъ набрали въпрѣсть въ полю, тѣло навѣкло до водпочинку на голій земліи въ полю або лѣбѣ, по просту повѣли творитъ ся типовый трампъ. Коли такіи чоловікѣ безъ работы приволѣкъ ся до иншого мѣста, зѣаишѣвъ тамъ той самыи стать: надѣмѣръ робѣтничѣвъ и бракъ працѣ, то-жъ пуцавъ ся въ дальшу дорогу вже зъ легшимъ сердцемъ, бо вывѣвъ собѣ зарѣдити, а такъ мандруючи зъ мѣста до мѣста забувавъ на власну цѣль своен мандрѣвки и прииравъ средство за цѣль. Розволочившись по чѣткыицѣи трампъ ставъ собѣ лѣбовѣвати те кѣльонѣвъ житѣ безъ журбы и безъ завтра, вже не шукавъ за працею, а прѣтѣво оминавъ великыи мѣста, бо знавъ, що где его тамъ нужда и голодъ, подчасъ коли середѣ цвѣтущихъ полѣвъ, богатыхъ фармъ и овочевыхъ лѣсовѣвъ мавъ чѣмъ поживити ся и бувъ вѣольный передѣ пересѣдуванѣмъ полиции. Въ Европѣ жандармеріи слѣдитъ за волоцюгами, арестуе ихъ и водсылае „шунисомъ“ до мѣста ихъ принадлежнѣости, ту въ свободной крапинѣ нема жандармѣвъ, ту трампъ свободныйи якъ птица, то-жъ коли водноспѣиъ чимъ разъ погѣршѣли ся, число трампѣвъ большало и стали ся одною зъ египтѣскихъ язвъ Сполученыхъ Державъ. Мало вже нынѣ въ Америкѣ такихъ трампѣвъ, чтобы особнякомъ ходили, бо доишли до того мудрого перекопѣиъ, що въ еднѣности сила и тому лучили ся въ громады, бущючи по безмежныхъ просторахъ. Нынѣшній трампъ не водволие ся вже спокойнымъ волоцюгѣмъ, ставъ вѣдѣ уже водважѣицимъ и мудрѣишимъ и ставѣе суспѣльностии вышійи жа-

данѣ. Рѣдко котрийи вытѣгае руку о лѣжку стравы у ворѣтъ фермера, а краде або насильно вымущѣе на нѣмъ чого потребуе. Уже не краде, коли вѣмыкѣе ся нынѣшній трампъ на товарныйи потягъ, але зъ револьверомъ въ руцѣ зневолекѣе ватага трампѣвъ желѣзничу прислугу до безилатного перевозу, нападеу подорожныхъ, часто рабуе, зѣагалѣ не перебирае въ средствахъ. Коли пынѣ запусати до ворѣтъ безилудной фармы, въ котрой давнѣишимъ часами напоиѣиъ и пакармили вѣтѣмѣного подорожного, то передѣвѣмъ сяишѣиѣи собаки заскалять до него зубами, а зъ вѣкѣиъ фармы вѣаже ся цѣвка стрѣльбы — на такіи привѣтъ каждыйи бере ноги за поносѣ. Супрѣтивъ великою чѣсельностии трампѣвъ властѣ, етѣе ся безсильною, въ де-котрыхъ повѣтахъ, въ котрыхъ сеся язѣа надто доскулюе, мейканѣиѣ лучатъ ся, уряджѣють нагѣнку за волоцюгами прѣставляють ихъ до вязницъ и т. д. Та що-жъ собѣ робитъ трампъ зъ вязницѣвъ? Вѣчно не могутъ его тамъ держати, а за кѣлька пѣдѣлъ водпочиѣе и опѣсѣа зѣ свѣжѣю сплю, вышущѣиый на волю дальше трамнуе. Надто повѣтѣиыйи судѣиъ не дуже радо водсылають трампѣвъ до вязницѣвъ, бо по поводу нихъ вѣагають ся кошѣа для повѣту, которѣиъ касѣа частогустѣе не выстарѣае на такіи выдатки. Въ нишихъ повѣтахъ хватають ся нишѣиъ екуточнѣишого средства: арештованого трампа заставляють за тяжку роботу, приказуиъ ему працювати при публичныхъ дорогахъ, при копаню ровѣвъ, въ камѣнѣоломахъ и т. д., а понеже правдивый трампъ (а genuine tramp) розволоче-ный, лѣкае ся працѣ мѣвъ огню, тожъ уникае

на будучѣ тыхъ повѣтѣвъ и хочъ бы ему прѣишло наложити кѣлькасѣиъ мѣвъ дороги обходѣиъ на-около него зѣ великою пошанѣю. Коли зновъ зближаеся зима, а въ полю ждалѣ бы трампъ пенѣнуиъа смерть зѣ голоду або зима, трампъ верѣае до великихъ мѣстъ на зимѣвку. Зимѣе въ розичныйи лады, або просѣтъ о милѣстѣиъи по улѣцахъ, або пуцае ся на дѣбѣиѣи крадѣиѣиъ, а найзаслѣвѣиѣиийи тогды, коли его за жебранииъ або за яку дѣбѣиъ провину вѣадытъ на кѣльѣиъ мѣсяцѣвъ до Ивановѣиъ хаты. Тогды забѣспечѣа для него зима.

Зъ тыхъ то трампѣвъ кѣлька лѣтъ тому якѣиѣе Кокии сформувѣвъ армию складаючи ся зъ кѣлькадесяти тысячъ и провадиѣвъ еѣ зъ заходу, до Вашингтону, чтобы наочно показати сенаторамъ нужду и число волокуиѣиъ обѣрѣанѣиѣвъ, але ту вѣмѣсто зарѣдити злѣму; розгѣиѣиѣи полициѣю галастру, котра мѣвъ шаранѣа розпро-рошѣиѣи по вѣходныхъ станахъ. — Тогды то и польскійи одѣнъ волоцюга позбѣравъ сотки польскихъ трампѣвъ и провадиѣвъ ихъ до Вашингтону, але довѣвъ ихъ лишь до Cleveland, де розсыпѣиѣи.

Нынѣ естѣе вже и рускихъ трампѣвъ досѣтъ, котріи въ нѣчѣмъ не повѣтѣадытъ ся передѣ товаришами другихъ народнѣостей.

Бузько.

"SVOBODA"

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the "SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES: One inch per annum...\$ 20.00
" " Six months 12.00
" " three " 7.00

All communications should be addressed to:

"Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи і гроші про-
симо виводити під адресу:

То "SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ ЩО
ТИЖДНЯ В ЧЕТВЕРГ.

Entered the post office at
Mt. Carmel, Pa. as second
class mail matter.

Купуйте книжки!

В редакції "Свободи"
можна дістати сліду-
ючі книжки:

Канадійська Русь

Написав Н. Дмитров.
Ціна 10 цт.

Як чорт заслужив
кусника хліба.

Ціна 10 цт.

Образки з Америки.

Написав Бузько.
Ціна 10 цт.

Народний рух Ав-
стро-Угорських Ру-
синів Ч. І.

Написав М. Павлиць.
Ціна 15 цт.

ЧИТАЙТЕ "СВОБОДУ".

(Продовження з сторони першої)

да держава з особна голо-
совала над прийняттям кон-
ституції і всі 13 держав
більшістю голосів при-
няли її і приступили до
федерації. Імена тих 13
держав: New Hamp-
shire, Massachusetts, Rhode
Island, Connecticut, New
York, New Jersey, Pennsylv-
vania, Delaware, Maryland,
Virginia, North Carolina,
South Carolina, Georgia.

Конституція та скла-
лася початково лише з 7
артикулів, але вже на
першій засіданні конгресу
Спол. Держ. отворено дня
4 марта 1789 в Нью Йорку,
внесено на жадане багато
змінь внесених для попра-
вок, в котрих ті дер-
жави застерігали собі го-
ловно свою незалежність.

Ухвалено дванадцять но-
вих артикулів, з кот-
рих десять конгресу по-
дав під голосоване дер-
жав, а р. 1791 оголосив
яко найвищий права краю.
Пізніше додано ще 5 ар-
тикулів і в такій формі
позостає она до ниніш-
нього дня.

Помимо різнородних ус-
ловій і форм державних
має по всіх колоніях
поселенці, яко горожане
англійські, однією консти-
туції свого краю, в од-
ному початку заправили ор-
ганізацію політичну на в-
збір парламенту англійського.

Першою інституцією бу-
ла палата представителів,
складаюча ся з п'ятидеся-
ти членів, на в-збір палати ви-
бирали раду, а пред-
ставителем влади началь-
ною був губернатор. В
колоніях коронних на-
значав його король, в кон-
цесійних властитель коло-
ній, а в колоніях, котрі
повстали на підставі на-
дання компаніям торговель-
ним, репрезентація народ-
на.

Організація політична ре-
публика з президентом,
сенатом і палатою по-
слів була лише водбиткою
організації англійської з
королем, лордами і па-
латою громад.

Вимір справедливості
позоставив водь самого по-
чатку в руках горожан.
Судовництво кримінальне а
в часті і цивільне в ко-
лоніях, на в-зорець права
англійського, було привиле-
йом горожан. Бути су-

дженим через рівних
собі горожан і лише в
наслідок обжалованя, вне-
сеного через тих-же спов-
горожан, було водь давня
правом англійчанина, кот-
рий колонію з гордостю
запровадили.

Богато північних дер-
жав, а з оередкових о-
собенно Пенсильванія, мали
же готовий устрій дер-
жавний в духу уложеної
конституції, прото задерж-
ла свої давніший устрій
довго без зміни. Інші
знов держави, особливо по-
łudневі, пристосовували
поволи до одного взору
послі конституції федера-
ційної. Конституція та єсть
днес не лише формою ор-
ганізації політичної уні-
всїх держав, але зара-
зом кождої держави з
особна.

Ще р. 1787 ухвалено,
щоби обшар немірною
просторою на заході зна-
ти власністю Сполуч. Дер-
жав і підляти пх на
територію. Заряджувані пра-
вильсьвом унііним те-
риторія водповідно до по-
селеня і піднесеної про-
дукції ставались водруж-
ними державами, котрих по-
пряті конституції при-
нято до федерації — уні-
В такій спосіб уніа в-рос-
ла з 13 первісних до 45
водружних держав і по-
сідане ще кілька терито-
рій. Послѣднє територію,
узнає державою 1895 р.,
було Utah.

Виділимо, що замило-
ване до свободи і органі-
зації політичній принесли
з собою перші колоністи
з Англії. Інституції по-
літичній і цивільній тої дер-
жави були тогдї високо
розвинені. Але свобода по-
літична там до нинішнього
дня не єсть свободою чпо-
топ натури, даною людям
одною мѣрою для всїх.
Свобода там єсть штуч-
ним привилеєм. Наколи
один стан посїдає цїлко-
виту свободу політичну і
привилей — другий менше,
а третій не має зовсім
жадних прав.

Вже під конець мину-
шого вѣку зачали лучити
разом понятія свободи і
рівності, однак нїде не
збали они здійснені. Про-
тивно. В Европї як було,
так єсть і до днес; там
єсть свобода політична, там
бракує цїлковито або по-
части рівності, а знов в

державх абсолютних, де-
спотичних нема свободи
політичної, але єсть більша
рівність. Там вѣс рожни-
цѣ станѣв незмінній пе-
ред неограниченою влас-
тю тирана.

Американцѣ перші роз-
винули свободу політичну
і цивільну, властиву при-
родним правам чоловіка,
і рівність всїх.

Зложили ся на се перш-
сїй условія, их вѣс в по-
вѣс свѣтѣ, дозрѣлѣсть их
політична і вѣра, оперта на
християнської рівності.

Лишь рівність маєткова
і прав політичних може
дати правдиву свободу. За-
хатана рівновага тих двох
чинників виходить зав-
сїгда в користь управи-
лїюваних і богатших,
коштом слабших. При-
бувши сюди колоністи не
знайшли ничь готового. Люд-
нѣсть мѣсцеве, дѣти при-
роді неоселені Індіане не
дозволяли накинати на себе
ярмо або прикути до праці.

Волїи уступити і згинути,
як запродали свою свобо-
ду. Колоністи прото на-
вступі, без вѣс на свою
загрознене обо похо-
дження, лишні були влас-
них сил. Власно пра-
цею могли лиш добувати
богатства землї. Мѣсць не
було зовсім або в-росли
дуже поволи; люднѣсть цїла
працювала коло ролї і бо-
рлася стійно з трудно-
стями в дѣвичьх условїях.
Жите такє зродило в них
почутє сил власних, а
незалежність і рівність
права рівнала всїх і була
одиною мѣрою вартості
і хосенності суспільної.

Для того до нинішнього
дня ту такє пошановане для
праці. Жадних привиле-
йв, жадної переваги не
було одних над другими.
Церкви дисиденткї під-
тримовали в своїх уря-
дженнях свободу і рівність
християнську всїх. Если
додамо до того високо роз-
винене в поселенцѣв пони-
манє прав горожанських
— то зрозумѣмо, в якїй
спосіб Американцѣ зумѣ-
ли получить свободу і рѣв-
ність.

Подавали и понятія рѣв-
ності і свободи політич-
ної прийняли ся ту такє со-
вершено, що коли днес з
причини скорого розвою
промислу рівновага еконо-
мічна захатана а богатва
краю спочивають в руках

колькох з шкодою загалу,
почутє права рівності і
свободи особистос видно
всюди, обурює покраще-
них. Чуванє в найвищій
степені розбуджене, борба
кишити в всїх хвилях
життя, прямуючи до рівно-
сті.

До днес мільонер аме-
риканський не смѣ на-
кідувати ся своїм суспіль-
ності з своїм богатством
і добром, котре в єго за-
мѣтно рожнило водь дру-
гих. Захованє єго в
стосунках житєвих не
може бути водмѣнне; вѣс
єсть вампирь висисаючий
засоби суспільні за помо-
цію капіталу, щоби там,
за морем, дати волю своїй
фантазії і наситити свою
думу.

Подаємо свободу полі-
тичної, горожанської і рѣв-
ності суспільної прийня-
ти водь давня всїм дер-
жавамі, котрі суспільні і до
днес основою веспільного
устрою державного.

Інституції ті, котрі тре-
ба докладно знати, суспіль-
ні: 1) саморяд, 2) воддѣленє
церкви водь держави, 3)
школы публичні, 4) войско,
5) свобода праси.

(Вислѣ буде)

ВѢСТИ ЗЪ БРАЗИЛІИ.

Голос правды зъ за моря
до селянъ в старѣмъ
краю.

Подаємо до вѣдомости на-
шим селянамъ в старѣмъ
краю, що до бразилійського
стану Парана, С. Катерина
і Ріо Гранде, де осѣли дав-
нѣше Русини з Галичини,
тепер не приймають
вас в свого. Парана та-
кє, що вѣс власним кош-
том не хотять приймати,
бо за-для браку грошей пе-
рестала держава Парани
зовсім колонізувати свои
лѣси. В роках 1894 до
1896, коли то ще за дармо
везли туди, приѣхало такє
багато людей до Парани,
що их всїх не могли
примѣстити на колонїях
(на грунтѣ). Ще доси сто
наших родин, котрі при-
ѣхали ще на кошть Пар-
ни в р. 1896 — не дістали
грунту і чекають прими-
раючи з голоду, бо о за-
робки тяжко. Де якї з
них роблять коло будови
жельзницї, де-які розбре-
лись по Паранѣ за жебра-

ним хлѣбом, а хто мав
ще свои гроші поверну-
в назад до Галичини. Лише
ті, що приѣхали до Парани
на кошть держави в р.
1894 і 1895 і з початку 1896
р. дістали ще по 40 мор-
гів лѣса і лиш заробки
коло гостиниць на коло-
ній, щоби мали що вѣс до
свого хлѣба. Они дуже гор-
ко бѣдували, але тепер
по трох роках ті з них,
котрі в краю були бѣд-
нѣйші отже мали більше
гарту і надѣї на лѣпше,
ті перебѣдували найгоршї
початки і вже мають хотє
кавалокъ свого власного хлѣ-
ба. Ті що мали ся в дома
незгорше, ті не потрапили
такє тяжко бѣдувати, роз-
пили ся і зійшли на же-
браков. Им все стояло пе-
ред очима их давнє госпо-
дарство, котре они за пов-
дармо продали, а тепер
такого господарства хіба за
10 лѣт тяжкої праці в
дѣвичьх лѣсах і то крок
за кроком доробляти ся
мусять.

Ті наші люде, що діста-
ли грунт і взяли ся
пильно до праці, тепер
збудовали церковь, школу;
мають читальню. З них
щось буде колись; хотє ве-
ликі багачами не будуть.
Их є ту 20.000 дупь. —
Але ті, що приѣхали вже
тогда, як грунт перестав
давати, з тих будуть
лишь робѣтники або жебра-
ки. Тепер навѣс не впу-
скають вже до Парани та-
ких, що не мають багато
грошей з собою, аби собі
самі купили грунт і за-
вели господарство.

Наші-ж люде не вѣрять
і вѣдуть. В жовтні с. р.
завернули вже з са-
мом Бразилїї 135 хло-
пів галицких, котрі
хотѣли дістатись до Парани,
але их Парана не прий-
мала, бо вже нѣкого не при-
має больше.

Тымчасом держава бра-
зилійська Сан-Павло
(S. Paulo) з горячим клі-
матом, заключила умову о
доставу 60.000 робѣтни-
ків для дѣлчїв до
их ланов кави і бавовни.
Меж тими робѣтниками
мають бути і Галичане 10-
000. — Тому остерѣгаємо
щиро наших людей, аби
туди не ѣхали, бо там в
С. Павло анѣ в Мінаес
Жераес нѣколи не да-
вали і не будуть дава-

ти грунтів. Там беруть
лише на робѣтників,
затягають до безлюдних о-
колиць на правдивих пе-
вѣльничків. Там панує
сто раз горна панщина
як у нас була колись.
Воздух там не такий як
в Паранѣ, але дуже го-
рлий і нездоровий.
Там панує хвороба — жовта
фебра. З тої неволї дуже
тяжко утечи, бо застрѣли
дозорець-мурянь; а хто по-
ѣде туди з жінкою і дѣт-
ми, то нѣколи не втече....
Агенти дурять, що дістанє
там грунт, буде ділом
ржонцю і т. д. аби лиш
звабити до свого пана на
плантації, а по тому вже
всє прошало. — Там цер-
кви нема, анѣ цментація, анѣ
селі.

Хто бы навѣс яким чу-
дом водтї утѣк і дістав
ся до Парани то і там те-
пер нѣкого не спочиває,
бо хотє там воздух добрий,
але тепер вже не прийма-
ють на колонїю...

Прото не дайтесь люде
добрий звести до неволї па-
нов бразилійських, не їдѣть
туди на погибель. А если
бы хто, не дай Боже, нас не
слухав і такой дав ся за-
дурити агентам і поѣхав
до С. Павло або до иншо-
го плантаційного стану, то
бодай най вѣс на пробу
сам без жѣнки і дѣ-
тей, нехай сам спробує
того некла і буде мѣг
легше водтї вѣти.

Отже люде ще раз кли-
чемо: Парана з грунта-
ми заперта, а вас хо-
тять затягати на пе-
вѣльничків до горя-
чих сторон Бразилїї
т. е. до С. Павло, Мінаес,
Жераес і т. д.!!

Чей сей ширый голос
ваших рідних братів вѣс
за океану доїде до ваших
ушей і сердець і завчасу
запобѣжить знищеню тис-
яч наших руских селян.
Присягаємо вам на вѣс
що святе, що щиро правду
кажемо.

РУСИНИ ИЗЪ ЗА ОКЕАНУ.

Друкарня "Свободы" ви-
готовляє дуже точно, скоро
і дешево всякі рѣчи, як
тикетти на балї, выгравки;
статута для Братств; во-
дозна, листи і вѣс загаль
всякій рѣс входячий в круг
дѣлання друкарнї, в мо-
вах: руской, польской і
словацкой.

ВЪ СВѢТЪ ЗА ОЧИ!

I.

Ранній зорь серед неба мерехтѣли,
Як лебедь тиху воду сколотили.
Не лебедь злопотѣли крильонками:
Виходили бѣдні люде з дѣтоньками.
У незнану вибирались стороньку,
Покидали свою рідну родиньку.
Покидали рідні хати безь офїки,
Вандрували за далеки горы рѣки.
„Може рѣчку глибоку переплынемъ,
А у рідної стороньцѣ марне згинемъ.
„Ой чужа сторонька, чужі люде,
Та вже горше на всѣм свѣтѣ нам не буде!
„Ой далека сторонька і незнана,
А у рідної що заробишь, все для пана.
„Опадають чорні руки водь роботи,
Марне гинуть наш дѣти по водь плоты.
„Та не жаль нам працювати, гарувати,
Аби пальцѣв из голоду не глодати!"

II.

Закувала зазуленька у городѣ;
Ой прощала мати сына на водходѣ.
„Не жури ся, не вбивай ся, рідна мати.
Не дам тобѣ старесенькой загубити.
„Ой буду я заробляти грошѣ бѣлі,
Буду тобѣ посылати що недѣлѣ.
„Та хотє руки поподходять мозолями,
Буду знати: що зароблю, все для мамы."

III.

Ой на дубѣ воркотѣли голубята;
Виходили до сходѣ сонця сиротята.
Хилкомъ, нишкомъ через лозы і яруги
Утѣкали из паньської изь заслуги.
Забірали всѣ достатки о півночі:
Робучі добрі руки, чорні очі,
Заробили богачеві повний скринѣ,
А втѣкали в полотняній кидячинѣ.
„Подивя ся, мой миленькій, берегами,
Чи не женуть окомони та за нами?"
„Женуть, женуть, моя мила, два пшандарѣ:
Не дадут намъ молоденьким жити в парѣ!"
Стали они по том боцѣ за водою:
„Вже тепер нас не розлучать изь собою!"

IV.

Водѣтали всѣ ластівки рядочками,
Та кликали ластивочку: „Лети з нами!"
„Ой як менѣ летѣтоньки аж за море,
Коли одно ластівчатко в мене хоре?"
„Як ты свого ластівчатка не покинешь,
Мы полетимъ у вырѣ, а ты згинешь."
„Почекайте, подружечки, на той гильцѣ,
Возьму хоре ластівчатко я на крыльцѣ!"
То не дробна ластівчатка з ластівчаткомъ,
Ой то мати вандрувала изь дитяткомъ.
Перебрли бѣдні люде через рѣчку;
Дала мати дитинцѣ в руку свѣчку.
Ой свѣчка ледва горить, догаряє —
Плаче мати: дитяткоко умирає.
На дубочку буйне лїсте запумѣло;
Плаче мати: дитяткоко скостенѣло.
Розступи ся сира земля подь ногами,
Возьми мене з дитяткомъ враз до ями!

V.

Ой водь вѣтру добровонька застогнала;
Родинонька на водходѣ зарыдала.
„Ой нема в нас у коморѣ анѣ шматки!
Все забрали комисарѣ за податки!"
Обшуквали бѣдні люде всѣ куточки,
Та забрали изь собою двѣ сорочки.
Зайшла мати до пустої до коморы,
Та вынайшла шкѣрку хлѣба для дѣтворы.
Обходили рідну хату на всѣ боки:
Обѣмив их сиру душу жаль глибокій.
„Хатко-ж моя рідненькая, не моя ты!
Буде в тобѣ жидѣ невѣра панувати."
Вийшли они за ворота з дѣточкамъ,
Оглянулись, залили ся слѣзоньками.
Вийшли они за високий перелазы,
Вертали ся изь дороги ще два разы.
Вернули ся, заглянули до хатини:
Стоять пуста, ободрана — голі стѣны.
Вийшли они по за село аж на ниву,
Та згадали свою долю нещасливу.
Припавъ батько до облогу і рыдає,
И себе і людей і свѣт вѣс проклинає.
„Або вернѣть молодую мою силу,
Або вернѣть батьківську рѣлю милу!"
„Возьмѣть рѣштя мого поту изь слезами,
Вернѣть поле загарабанє лихварями!"
„Рѣле-ж моя, кровавице, не моя ты!
Тяжко-ж тебе, рідна ниво, покидати!"
Взяли своей землѣ грудку у шматину,
Аби було що покласти в домовину.
По том боцѣ оглянулись изь подь гаю:
„Будь здоровий, нещасливий рідний краю!"

VI.

Куды-ж вы ся, сѣрї гуси збираете?
Дороженьки далекої не знаєте.
„Однаково загубати у дорожѣ,
Або дома изь голоду, на морозѣ."
Ой чого вы, бѣдні люде, виходили?
Паньскі стрѣльцѣ всѣ дороги обступили.
„Нема в свѣтѣ таких стрѣльцѣв и не буде,
Та щоби их бояли ся бѣдні люде!"
Ой вернѣть ся, бѣдні люде, водь границѣ:
Дістанете за день жнива снѣп лїшеницѣ.
Ой вернѣть ся, бѣдні люде, в свои села!
Безь вас паньскі годиноньки не весела.
Ой вернѣть ся, бѣдні люде, в свои хаты,
Нема кому панамъ з поля позбирати!
„Де-ж вы тодѣ, приятелѣ, пробували,
Як з голоду наш дѣти умѣтали?"
„Ой як вы нас принимали на зарѣбки,
Не мали вы тодѣ серця анѣ дробки."
„Не знали мы шоратунку нѣ потѣхи,
Як жиды нас выганяли изь подь стрѣлх.
„Хотє холодно і голодно, болять ноги,
Не будемо вертати ся изь дороги."
„Не дай Боже за то кары та надь вами,
Що пустили нас по свѣтѣ вы з торбами!"
„Хотє будете каяти ся безь облуды
Тодѣ для вас шоратунку вже не буде.
„Бодай же вы не зазнали та нѣколи,
Як то тяжко покидати рідне поле!"
„Бодай же вы не зазнали і на вѣк,
Як то тяжко йти свѣтами як калѣки!"
„Бодай же вам не снило ся середь ночи,
Як то горко вандрувати в свѣтѣ за очі!"

Зарѣче 23. октября 1892.

ОЛЕКСА КОТОВИЦКІЙ.

НОВИНИ.

Великий Нью Йорк.

Нема ніч дивного, що преса європейська, так дуже занимала ся виборами водбувними ся сего місяця в великом Нью Йорку, если звачити ся, що місто тое є організацією більшою, люднїною та і багатішою, як не одно удільне княжество.

Великий Нью Йорк є то полчене місто Нью Йорк є Брокліном, роздїленим річкою East River і другий менших міщечностей, окружених містами Нью Йорк і Броклін є одно велике місто, котрого найвищою головою є матор міста (бурмистр). Подлоче тих міст є і прилучених міщечностей наступило сего року, за вселїньм порозумїньм ся.

Великий Нью Йорк єсть собі малою державою, займаючи 300 квадратних миль, отже багато просторно, є то найбільше місто на світі. Майор міста того на подставі широкости власти наданої єму статутами є щось мов би королем. В державі сей т. є. в великом Нью Йорку є парламент, о досить великої власти. В радї шкільної засїдати буде 84 членів, а в комісії едукативної 19. Великий Нью Йорк вишляє 61 послов до легіслатури штату Нью Йорк, т. є. близько половину всіх послов, а разом 20 сенаторів штатів — загальне число сенаторів виносить 51. Місто подїлене є на 16 округів т. є. дистриктів конгресових, отже виберас більше конгресменів, як котрий другий штат з вишкам New York, Pennsylvania, Ohio, и Illinois.

Великий Нью Йорк має тепер тільки майже мешканців, що мали Сполучених Держав в том часі, коли George Washington був перший раз вибраний за президента. Число мешканців того міста, рівнає ся числу людности разом взятих слїдуючих 12 штатів: California, Delaware, Florida, Idaho, Montana, Nevada, Oregon, Utah, Washington, Wyoming, и обї Dakota, є додатком дистрикту Columbia. Великий Нью Йорк, має майже тільки мешканців, що перелюднена Голландія, отрету часть більше мешканців, що Норвегії, два рази тільки до Чили, а більше як Швейцарія, Греція, Данія, або Венесуєла. Людність Великого Нью Йорка рівнає ся полученій людности повїтузїна менших держав в середній полудневої Америки; а є більша як людність котрого небудї подинного штату, з пятиком New York, Pennsylvania, Ohio, и Illinois.

Богатство Великого Нью Йорку є так велике, що годї поняти ті числа, котрі єго представляють, бо тільки увїрити числам. Реальність и маєток рухомий Нью Йорку, оцїнений через ассесорів, виносить \$2,800,000,000. (Два мільярди и вісімсот мільонів доларів).

Оцїнений маєток рухомий и нерухомий в найбільших штатах виносить: в Massachusetts \$2,154,000,000, Pennsylvania \$2,660,000,000, Ohio \$1,778,000,000, Illinois \$810,000,000.

В Великом Нью Йорку умирає щороку 70,000 людей, що виносить 200 людей денно.

Великий Нью Йорк має 1,000 миль колїй уличних (стрїткар) а 155 миль колїй надї мїсцевих, elevator-ів.

Хиньскій Селомон.

Передь тремя роками жила в Нанкінї щасливо хиньска пара, але вкорї розлучили пх, бо чоловік мусїв іти у війну против Японців. Жінка чекала довго на свого чоловіка, але коли їй стало за багато того вичкуваня рїшила, що вона вже померла и вийшла замуж за иншого Хинця. Жінка собі молода пара щасливо, — се ж що по мєдовий місяць — аж нараз являє ся першій чоловік здоровий и жадає жінку для себе. На се не пристав другий чоловік, бо они побрались цїлком, після закону. Справа прїйшла передь суд. Судя рїшив, що жінка має якійсь часть жити цїлком окремо від обох чоловіків. За кілька тижнів прикликав обох чоловіків и заявив їм, що жінка вмерла, отже оден з них мусить заплатити кошта похорону. Перший чоловік відрїк ся від себе и не хотїв о заплаті нічого знати; за те другий чоловік прийняв ся заплатити похоронні кошти. Тодї судя привів до него жінку и передав єму живу и здорову. Жінка дуже вїшпила ся своим другим чоловіком и разом они хвалили мудрість хиньского Селомона.

— Многі люди скажати є на безсонність, т. є. на тое, що спати не можуть. Наслїдком того єсть, що удають ся до рїжних докторів, купують дорогі ліки, а все надаремно. А для чого? Для того, що лікарї не знають причини тої хвороби. Они думают, що чоловікові щось в жолудку або грудях бракує и тому не може спати. Тим часом чоловік той здоровий, а не спить дїлятого, бо журить ся тим, що стане ся по єго смерті з женою и дїтьми? Найлїпшим средством на таку безсонність єсть випісати ся до „Союза“. Лишь 50 цент. коштує на місяць.

Вїсти робітничі.

— Altovna, Pa. Вєсь помы того міста внесли подане до Пенсильванійской желїзнодорожной компанії, щоб она не змушувала до працї в недїлю тих робітників, котрих совїсть супротивляє ся тому.

— Hollidaysburg, Pa. Фїрма A. P. Whitney & Co. розпрїла свої желїзні фабрики, в котрих достане роботу о 100 робітників більше.

— Pittsburg, Pa. Дня 6 т. м. відбулась ту конвенція, на котрій ухвалено злучити робітників, котрих займають ся виробами цигар, тобідов в Пітсбургу, Аллегені, и Uniontown в одну унію робітничу. Опісля мають приступити до тої варпета „American Federation of Labor.“

— Фабрик „Schoen Pressed Steel Co.“ в Аллегені заключила з Pittsburg, Besenier & Lake Erie компанією контракт на зготовлене 1,000 сталевих кар. В виду того 1,000 робітників

будуть мати затрудненє аж до 1. марца слїдуючого року.

— Тепер в Пітсбургу кожний Blast Furnace в руху. Робити ся на переверти.

— Sharpville, Pa. В фабрицї Spearman, Alice Mabel & Claire застрайковали всї робітники жадаючи підвищеня платнї.

— В непах фїрми Pierce Bros. направляє ся тепер, бо незадовго респічнуте робити по дволїтньому застою, 200 робітників достане таку роботу.

— Wilkes-Barre, Pa. Процесь против шерифа Мартин и єго помічників відложено до януара слїдуючого року з причини, що декотрі ранені находять ся еще в шпиталю и не могли б явити ся за свїдків при процесї, котрий мав респічати ся вже 15 т. м.

— Toledo, O. 5 фабрик сталевих в той околиці злучили ся разом. Компанія та називаєсь „Sholly Tube Company.“ Тепер прецїнь часу монополїє и всїхних трестів.

— Philadelphia, Pa. Властитель копальни твердого вугля рїшив ограничити єго продукцію и для того минулого тижня замкнув майже кожду копальню в повїтї Schuylkill. Як довго они будуть замкнені — не знати. Через нижне не продукції думают они досягнути виспу цїну за вугле.

— Bellaire, O. Фїрма Wheeling Iron & Steel Co. з дням 15 т. м. підвищила своим 2,000 робітникам платню о 10 проценти.

— New York, N. Y. Страйк кравцїв триває далше. В рукодїльнях, гележачих до фїрми Friedmann Bros. застрайковало 1,500 робітників.

— Streator, Ill. Страйк майнерскій, котрий тягнєсь ще від загального страйку вуглярів мягкого вугля, рїшено в кінці полагити мировим судом. Думают, що на єго рїшенє задать ся и робітники и властитель копальни.

— Chicago, Ill. Gree Glass Manufacturing Association, до котрих належить багато фабрик, займаючи ся виробами з зеленого шкла, постановила замкнути всї свої рукодїльні з дням 15. мая 1898 р.

— Youngstown, O. В фабрицї Andrew Brothers Co. оповїщено робітникам, що з дням 1. децем. с. р. достануть підвищеня платню о 10 проц.

— Як звїстно, великий майнерскій страйк на заходї Америки, котрий тривав два місяці и навїс шкоди на 40 мільонів дол., скінчив ся за заплатою 65 цт. за тону під тим условієм, що з початком р. 1898 має назначити нову платню. За повтора місяця мають ся зїйти знов обї партії, робітники и властитель копальни, на вселїшню конференцію. Урядникуній робітничих кажут, що будуть жадати 75 цт. за тону а то для того таку високу цїну, щоб на случай опору з стороны компанієв досягнути бодай 69 цт. за тону, то значить ту цїну, якої жадали в місяцї юлію. Компанієв знов по розумїли ся з собою и кажут, що навїс 65 цт. теперїшної платнї не будуть платити а лиш 62 цт. Можна прото припускати, що в

зимї настане ще завзятїє на борба яксье було лїтом.

— Передь кількома роками ще робітники американскій воддавали свої голоси при всїхних виборах на републиканского або демократичного кандидата, капиталисту. Тепер змудрїли. При остатних виборах в декотрих Державах робітники поставили своїх людей яко кандидатів на розличні уряди. В повїтї Аллегені, в Пенсильванії воддали робітники на своїх кандидатів 4553 голосів. Стоєнково до загального числа голосуючих єсть то мале число, але звачивши, що се до перва другий раз робітництво ставить своїх кандидатів а більша часть робітників єсть незорганізованих, то и се треба уважати за значний поступ. Русини робітники, розумєє ся горожане того краю, повинні завсїгда воддавати свої голоси на кандидата робітників а не пхати ся мїж републиканів и демократів т. є. панів. — Колиє не пірог, то не пирожки є.

— New Kensington, Pa. Ту має незадовго побудувати нова шкляня „German Plate Glass Co.“, в котрій, 100 робітників буде займатись виробами з шкла.

Також в новій сталевонї „Metcalf Steel Co.“ має в недовзі робити, 200 людей там треба.

ОГОЛОШЕНЬ.

Після ухвали Ради церковної з дня 3. новембра 1897 р. розписує ся конкурс на місце дякоучителя при гр. кат. рускої церкви в Shenandoah, Pa. Мїсячна платня 35 доларів и доходи. Вимагає ся від старшого єго о посаду, доброго голосу, знате уставу церковного, потного свїду, щоб управляв хором и провадження школи дїтей рано и по полудни и чтобы був честного характеру. — Старший єго о єго посаду, нехай зашлєть свої поданї до дня 15. януара 1898 р. на адресу:

О. К. Лавришинъ
свїщник и преподаватель
ради церковної
в Shenandoah, Pa.

Хто хоче читати правдиво хлопску газету та довїдатись як там брати в краю борють ся зь своими ворогами, нехай запише собі газету:

„ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“.

Коштує \$1.50 на рік.
Платити треба наперед.
Замовляти можна через редакцію „Свободы“.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ
НА ЦїЛЫЙ YONKERS

Лазоря Сиротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знає Лазоря Сиротяка? Вон має красно заряджений сторъ, гресерню и бучерню. Посылає грошї до старого краю на всї части свїта, скоро, тавно и безпечно. Продає також шифкарты на всї лінії. Хто изь земляків хотїв бы водїхати до старого краю, нехай знайде по дорожї до Сиротяка и купити собі шифкарту у него а вон водировадить єго аж на шиф.

На що давати ся здерати жидівськимъ агентамъ по Нью Йорку? Ідїть до свого!

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лікар. Доводити пратка дала єму способиє стати добримъ лікарєм. Лечить успїшно всякого рода хвороби. Має також свою власну антику, в котрій виробляють ся дуже добрі и помочни лікарства.

Розмовити ся по руски, лїтєвски, по польски и по англійски. — На цїлій околиці знають добре Шлюпаси!

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ,
214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAH, PA. —

* Рускій готель. *

Чи вы вже люди не перестанете ходити по чужих готелях и спомогати своим пентами другий народности? Та по що шукати чужих богів! — Дивїть добре по Шенандор, а певно знайдете свого чоловіка, в котрого и вино и віска и пиво и теппер и другий добрий и все свїжий напїтк, а услуга чємна, бо все ж то у Русина. А ще який то Русин? Кожний єго дуже добре знає. Та ж то Антоній Онушак. Ну и як же не зайдете до него? — Грїх бы був смертельний як бы вы Русини в Шенандор оминали того щирого Русина.

РУСКА ГРОСЕРНЯ!

Наш чоловік честний и порядний

Яковъ Гамбалъ

в OLYPHANT, PA. на Race Str. має сторъ. Достанете у него все потрібне до житя, а все свїже, добре и дешево. Вєкды вже люди зрозумїли, що треба у свого брати, а не пейсатих драбів спомогати.

H. FEINBERG,

ЗЕГАРМІСТРЪ и ЮВІЛЕРЪ.
Має свої великій склад в рускомъ домї, коло руского стору на Shamokin Str. в ШАМОКІНЬ, ПА.

Направляє зєгарки дуже добротанї. Має на складї великій виборъ зєгарків золотих и срібних и спродає по дешевих цїнах.

Юліанъ Копыстанскій
(JULIAN KOPYSZCANSKI)
420 W. Pine st.

ШАМОКІНЬ, ПА.

Перворядний салонъ рускій. — Найлучшї напїтки можна ту достати, як: пиво на шклянки и бутельки, вина розматого гатунку, горївки досконалі, цигара дуже добрі.

Спїшїть Братя Русини до свого братчика Юлька.

Руска бучерня.

— Russian Meat Market —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускій господин, чи не перестанете вы вже раз купувати у чужих? Та по що тягати ся за чужим, коли у свого Русина так само всего достати можна. А оть погляньте! Там в Олифант єсть ваш рускій бучеръ Кузьма Свала. Має вон свїже, добре, тавне мясо всякого рода. Розвозить в час и пунктуально. Ану ж зайдїть до него и попробуйте від него купувати мясо, а певно не пожалуете!

ЧИ ЧУЛИ ВЫ, ЩО МИНУВШОГО МѢСЯЦА ПРИСТУПИЛО 100 ПОВЫХЪ ЧЛЕНОВЪ ДО „СОЮЗА“? — ЧИ ЗНАЕТЕ ВЫ, ЩО „СОЮЗЪ“ МАЕ ВЫШЕ 3000 ДОЛЯРОВЪ ГОТОВОГО ГРОША ВЪ КАСѢ?

ХТО ХОЧЕ ВЪ ПЕРШНХЪ ДНІХЪ МАЯ СЛѢДУЮЧОИ ВЕСНЫ ПРИѢХАТИ ДО КАНАДЫ НА ФАРМУ, НАЙ УДАСТЬ СЯ ДО МЕНЕ, А КОЖДОМУ УДѢЛЮ ДОКЛАДНЫХЪ ИНФОРМАЦІЙ.

Rev. Nestor Dmytrow
466, Ross Ave.
WINNIPEG — MANITOBA — CANADA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічний сторъ в Америцї. Заложений ще в роцї 1889, а теперъ побольшєний, украшений и на ново уряджений. Новый домъ великій, красній, котрий компанія купила 1896 року за \$18,000 показує, що може компанічна робота. — Всї розумні Русини належать до тої компанії, купують з єго власного стору значить, спомогають самихъ себе. — Мїсячно обертає сторъ сухою \$2000. Заряджає пнмъ:

Теодоръ Федько

ЗИМА НАДХОДИТЬ!
ЗДОРОВЛЮ ЗАШКОДИТЬ!
Не зашкodikть однак, бо можете купити собі в великомъ шторѣ

PETER-A STIEF-A

оверковт за \$3.00 и дорожше — тепле уbrane за \$3.00 и дорожше и всї другї рїчи достанеш ту тувше, як в иншом шторѣ.

ПРИХОДЬ А ПЕРЕКОНАЕШЬ СЯ.

P. A. Stief

MAMMOTH CLOTHING HOUSE
11, 13 & 15 NORTH OAK STR.
MT. CARMEL, PA.

НАЙЛѢПШІЙ И НАЙТУНѢШІЙ
ФОТОГРАФЪ ЕСТЬ
GOLDEN ВЪ ОЛИФАНТѢ.

ИСТОРИЯ КОЖУХА.

Написавъ Иванъ Франко.

(Копецъ).

Коли се одного разу власне якъ цѣла родина сидѣла коло мпски затарки, а кожухъ висѣвъ на жердѣ, дверѣ отворили ся и ввійшла въ хату пресвѣтла власть громадска: десятникъ и присяжный.

„Слава Иисусу Христу!“ — сказали, входячи.

„На вѣки вѣковъ амѣнь!“ — водпогѣвъ господарь, вставаячи водъ стола.

„Часъ до обѣду“ — сказала господиня.

„Зъ Богомъ святымъ, най Богъ благословить!“ — водповѣла власть громадска.

Хвилю панувала мовчанка въ хатѣ.

„Просимо сѣдати“ — сказавъ господарь. Власть сѣла на лаву.

„Що-жъ васъ, панове, до насъ приводить?“ — пытае господарь.

„Та то мы, куме Иване, не самі водъ себе,“ — сказавъ, скробоючи ся въ голову присяжный. — То панъ начальникъ насъ приславъ.

„Ой, а що-жъ тамъ нового?“ — йойкнувъ господарь.

„Адже шарварокъ я водробавъ.“

„Не о шарварокъ тутъ ходять“, сказавъ десятникъ.

„А отъ, хлопця до школы не посилае. Панъ учитель на кару его подавъ. Мае римского заплатити.“

„Римского? Божо!“ — скрикнувъ Иванъ. — „Таже хлопецъ бувъ хорый!“

„А хто-жъ то знавъ? Чому-сте про те учителеви не донесли?“

„А Боже милый! Чи-жъ то чоловікови то въ голові?“ — сказавъ Иванъ.

„Га, а мы такожъ тому не винни. Намъ наказано стягнути зъ васъ кару, римского.“

„Хоть мене на муки тутъ берѣтъ, хоть менѣ пинами печѣтъ подошвы, коли на моимъ цѣломъ обійстю римский готовкою знайде ся!“

„Намъ нѣчого до того, кумцю любый!“ — сказали присяжный и десятникъ.

„Мы, куме, громадскі слуги: що намъ наказать, робити мусимо. Нема грошей, намъ наказано брати що можемо. Ось кожухъ!“

„Куме, той кожухъ, то нашъ единый маєтокъ!“ — крикнувъ господарь, якъ опареный. — „Безъ него нѣхто зъ насъ немае въ чомъ выглянути на морозъ.“

Та даремнѣ були благаня. Все кожухъ бувъ у рукахъ десятника, котрый оглянувши его, сказавъ киваючи головою:

„Ну, два три римскі вонъ ще завше варть!“

„Не бойте ся, куме,“ — сказавъ присяжный. „Кожухъ вашъ не пропаде. Занесемо его до Юдки, сегодня принесете римского — сегодя вамъ той кожухъ вернемо.“

„Але-жъ куме, бойте ся Бога!“ — сказавъ Иванъ — „водки-жъ вамъ возьму римского? Адже-жъ безъ кожуха въ зимѣ заробити не можемо.“

„Що намъ до того? Возьмѣте де хочете! Мы маємо острый наказъ.“

„Таже кожухъ мокрый,“ — сказала господиня, ламаючи руки. — „Кобы бодай жидъ его осушивъ, поки его де кине въ коморѣ.“

Та власть сихъ словъ уже неслухала. Десятникъ узивъ кожухъ подъ паху и не поздоровивши нѣкого, вышовъ зъ хаты. Вышовъ за нимъ и присяжный. Ты, що лишили ся въ хатѣ посля того, якъ вынесено кожухъ, дѣзнали такого чутя, якъ коли бы вынесено трупа когось найдорозжного зъ родины. Хвилю сидѣли якъ остовѣли, и только посля того мовъ на коменду обѣ женщины зарыдали въ голосъ, хлопецъ отеръ слезы рукавомъ, а самъ господарь сидѣвъ понурый коло вѣнка; окомъ слѣдивъ за властію, що нѣ воден нѣ водти впа-ла якъ вѣхоръ и понесла власне того, безъ чого цѣла родина якъ стѣй стала въ двое бѣднѣйша и зовсѣмъ безпорадна.

III.

Минувъ тыждень водъ того дня. Иванъ якимсь чудомъ добувъ водкъ римского, занѣвъ до войта и дѣставъ дозволъ — узяти назадъ заграблений кожухъ. Разомъ зъ десятникомъ пошовъ до Юдки, радый, що прецѣвъ зновъ дочекае ся кожуха, Иванъ уже зъ далека почувъ сопухъ гнилизны. Мокрый кожухъ, пролежавши тыждень у вогкій коморѣ, ставъ зовсѣмъ непридатный до вжитку, зогнивъ и въ пальцяхъ розлазивъ ся. Йойкнувъ Иванъ и ажъ за голову вхопивъ руками.

„А Богъ бы васъ побивъ!“ — сказавъ, обертаючи ся то до десятника, то до жиды.

„Ни, а мене за що?“ — водповѣвъ Юдка, — „чи то я обовязанный сушити вашъ кожухъ?“

„А я такожъ тому не виненъ,“ — повѣдавъ десятникъ: — „Казади менѣ грабити — я заграбивъ, а рѣша не до мене належить.“

„Але-жъ бойте ся Бога!“ — лементувавъ Иванъ — „я римского заплативъ и втра-тивъ кожухъ! Хто-жъ менѣ мою кривду верне?“

Юдка и десятникъ толь-ко плечима стиснули.

РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Иосифа Осеняка

у ОЛИФАНТЪ, ПА.

Чи знаете хлопцѣ, що Иосифъ Осенякъ мае готель на River Str. коло руской церкви въ Олифантѣ? — Ану йдѣтъ подивитися, якъ красно у него. Саля красна на забавы. Пиво и всѣ инші напитки все свѣжій, ажъ мило выпити и забавити ся у своего.

THOMAS A. ULICKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ

436 Cherry str.

SHENANDOAN PA.

Гей темперамъ, читайте! Кто зъ васъ хоче дѣстати доброго темперу и вайс-бір-у въ бутелькахъ найзайде до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожуле.

Ану попробуйте!

M. ROTHSCHILD,

642 E. Sunbury St.

ШАМОКИНЪ, ПА.

Велкий складъ всякого рода убранный для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякій другіи рѣчи того рода въ найлѣпшомъ гатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— И —

ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246 Carl tr.

hamokin, Pa.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ дружокъ мой! — Добрый вечеръ, свате! А куда такъ спѣшите? — До Талпаша, брата!

Що за Талпашъ? Звѣдикъ вѣтъ? — Та-жъ краплѣ нашъ милый! — У него лѣтъ Русины — Подѣриваютъ силы!...

— Що за брындажъ я пиво тамъ! — Обходять ся файнъ! — Обслуже якъ братамъ! — Танько надвычайно!

William D. Chmielewski,

231 E. Centre str.

SHENANDOAN, PA.

Панове салюнысты зъ Шенандора и всѣ, що хочете набути для себе виски, пива, темперу въ большой скѣль-кости, зайдѣте до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Най не забавляють зъ васъ чужіи, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовскій честный и справедливый чоловікъ — „Свободу“ пренумеруе.

Купуйте у него!

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. Геренчака и Ф. Михаль-ского.

въ Jersey City, N. J.

38 Green tr.

Каждый Русинъ идущій зъ краю, чи до краю, або мающій яку потребу въ Нью Йорку, чи околици, повипевъ вступи-ти до того готеля, бо: Тутъ дѣстане найздоровшій и найтаншій напитки всякого рода.

Дѣстане почлѣтъ таный, чистенькій и безпечный.

Попеже зъ того готеля лишь пару кро-ковъ до пепельванійского, лѣгкогого в центральского дѣла, а такожъ дѣла звѣдикъ стрѣлки розходять ся по цѣлымъ мѣстамъ и околици, якъ Newark, Bayonne и т. д.

Феры до Нью Йорку и Брук-лина такожъ подѣтъ носомъ.

Въ томъ готелю порадятъ вамъ без-платно, де тану шифартъ купити, а если не знаете, то запровадять васъ дохо-по на дѣло, або на шифу, та загалѣ да-дуть лѣска добру раду.

Въ готелю томъ е такожъ прекрасна галя на мѣтинги, забавы и весѣлья.

Юстия Кузмякъ

Русскій готельничій въ ОЛИФАНТЪ, ПА.

На розѣ коло руской цер-кви есть готель нашого Руси-на Юстия Кузмяка. Кромѣ того, що въ готелю каждый може дѣстати чисте помеще-кане и чинну услугу, то тамъ есть ще галя обширна и гарна на цѣле мѣсто, въ котрой водбувають ся балѣ и братскі мѣтинги. — Идѣте до своего — не спомогайте чужихъ!

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER

421 Lackawanna Ave.

Scranton, Pa.

Хотѣте мати красну фотографію, вѣр-ный портретъ, зайді до того фотограф-а. Вертаеъ зѣ слѣбу зайді зъ жѣнкою на плѣ, дай ся зняти, а будешъ мавъ на плѣ жите памѣтку. Маешъ ладну дѣт-ку дай фотографовати у него, а будешъ мати красній образъ. естъ у Васъ брат-ство, най зайді до того фотограф-а, а вѣтъ. Вамъ зробить фотографію и портреты, якъи хочете. — У него рѣзнодорожніи и портреты можна замовити и то не дуже умирюваной цѣны. — За роботу гарантуе.

Steam Laundry.

Мае сорочки, ковѣрики, маншеты и другіи рѣчи до праня, то занесѣте до Mt. Carmel Steam Laundry. Водѣ сорочки 10 цѣт., водѣ ковѣрика 2 цѣт., водѣ ман-шетовъ 4 цѣт. — Офѣсъ той естъ за Righter's-овымъ шторомъ зъ-заду.

Если кто потребуе конѣ и керичи на весѣлья або по-хороны може дѣстати по-дуже низькой цѣны у:

Robertson's Livery

West 2-nd Str.

Mt. Carmel, Pa.

J. LIACHOWICZ

(І. Ляховичъ)

425 Shamokin st.

ШАМОКИНЪ, ПА.

Польско-литовскій zegar-містръ и ювілеръ

Всяки направы zegar-містръ выконуе то-чно, танько и въ корот-комъ часѣ и за напра-ву гарантуе. — Мае на складѣ великій ви-боръ zegar-містръ золо-тыхъ и сѣребныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту каждого zegar-містра гарантуе.

Обручки салюны, якъ кто купуе дѣстае въ поларуку гарный будзѣкъ.

Стѣнный zegar-містръ дае на выплатѣ.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.

MT. CARMEL, PA.

О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторѣ заосмотреный въ найлѣпшій товаръ, спрова-джованій впростъ зъ найпер-шихъ складовъ. — Майже всѣхъ Русиновъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живнос-ти. Продае такожъ одяга майнерскій и посылаетъ грошѣ до старого краю танько, то-чно, скоро и безпечно.

Свой до своего — а до чужого не пхай ся. Жидовъ оминайте зъ чалѣка!

Гаврилъ Малинякъ

Гуртовный складъ (Wholesale)

20 Market st.

SHAMOKIN, PA.

Мае за всегды на скла-дѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣв-кахъ зъ наилучшихъ брова-ровъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Браті! замовляйте у сво-го!

РЕСТАВРАЦІЯ и КА-ВЯРНЯ.

* TROMETTERS * (Тромейтеръ)

Cor. Rock & Sunbury str.

ШАМОКИН, ПА.

напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечеря.

Въ кождомъ часѣ можна дѣстати такъ горячій якъ и зимній перекуски. Потравы прилагодженъ на европей-скій способъ, дуже смачно. Услуга нильна и солидна.

Особній покой для родины.

— Найлучшій вина, пива, лѣкеры, виски и всѣ можливый напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ привѣденымъ.

Пишущій сей адвертай-сментъ ручить за Тромей-тера.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.
Всякій потрібный рѣчи до житя, якъ такожъ убраня майнерскій и звычайный можна купити.
Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, танько, и безпечно.
Продае шифарты.
Не водѣ нынѣ вже знаютъ люди солидного председателя „Союза“.

Хто хоче справити яку сѣбру до свои церкви нехай ся зверне до найсолѣднѣйшого и найлѣпшого
Руского товариства для вырѣбу и торговлѣ рязъ церковныхъ въ Самборѣ.
ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБѢ НА СКЛАДѢ:
наплечники, стихари, поясы, обрусы, или-тоны, фелоны, епитрахиль, образы, пла-щаницѣ, чаши, лѣхтары, хресты, хоругвы, книги церковны и взагалѣ всякій рѣчи потрібный до ужитку церковного.
ЯКЪ НАЙДЕШЕВШІ ЦѢНЫ.
При замовленяхъ на больше якъ 100 злр. а в. водповѣдний оуесть (рабатъ).
Всѣ рѣчи выкончѣній стисло посля припи-совъ гр. кат. обряду. Товаръ приходитъ на мѣсце призначенія найдалѣше за мѣ-сяць водѣ часу замовленія.
Товаръ высылаетъ лишь за поперед-нымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).
Адресуйте такъ:
„Товариство для вырѣбу и торговлѣ рязъ церковныхъ“ въ Самборѣ, AUSTRIA, GALICIA.

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA.
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляетъ 25.000 бочѣвъ мѣсячно.
Пиво одного зъ наибольшихъ броваровъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ естъ водьне водѣ всякихъ примѣшѣкъ, и для того естъ найздоровѣйшимъ. Завсѣгды однои и топ самои доброты и прѣмного смаку и естъ споряджане подѣтъ заридомъ одного зъ найдѣб-нѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоваровъ.
Вырабляетъ въ найлѣпшомъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Салюнысты и приватный родины повинны замавляти пиво лишь въ броварѣ:
LAUER BREWING CO. READING, PA.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на про-тивѣ друкарнѣ „Свободы“
Ю. Щипчика и Г. Троха-новского.
въ Mt. Carmel, Pa.
Одинокий русский ШТОРЪ въ ОЛИФАНТЪ ПА
ГЕОРГІЯ ХИЛКА
Звѣстного русского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-тренный зѣ всѣхъ шторовъ во всѣхъ потрібный товары и всякого рода по якъ най-таньшой цѣнѣ.
Каждый тамошний Русинъ уважаючи себе правдивымъ и цырымъ патриотомъ, най спѣшитъ до своего руского штору. Особенно натѣй га-здынай най йдутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмольвъ спомогати? Идѣте до своего.
Въ каждой хвилѣ свѣже мясо всякого рода. И волове и телаче и вепрове. Ану газдынай не волочѣтъ ся по чужихъ — мае своихъ!
Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Write JOHN WILKINSON & CO. Patent Attor-neys, Washington, D. C. for their \$1.00 prize and list of two hundred inventions wanted.

Читайте и уважайте.
Станъ и огни въ вѣзѣ для бучернѣ, гресер-никовъ, голсеяльничѣ, (до розвожѣния пива) и роздѣч-ный другіи, робленій зъ на-лѣпшого матеріалу и на-лѣпшой работы.
Головные ковальство
Спеціально вырабляютъ ся желѣзныя плоты, и обо-роджѣния надгробниковъ.
J. B. Zimmerman
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

R. H. Morgan
23 North Main Str.
SHENANDOAN, Pa.
Вырабляетъ фаны, пасы, шапки и водзнаки для Братствъ. Пишѣтъ по цѣ-ники и по пробу.
R. H. MORGAN — SHENANDOAN, PA. — UNIFORMS, BADGES, CAPS.

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.
Одинокий лѣкаръ, славящийся на цѣле мѣсто. Лѣчить вся-кій хоробы совѣстно и въ ко-роткомъ часѣ. Особливо не-зрѣванный лѣкаръ въ спра-вахъ положившихъ. Гово-рять по англійски, по руски и по польски. Горлячо пору-чаемо сего знаменитого док-тора, нашихъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРИЕМЦІ ПОХО-РОНОВЪ.
Вынаймае такожъ перичи на похороны, хресты и весѣлья по дѣ-шевизнѣ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.
СВОЙ ДО СВОГО!
Сѣремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE ST.
въ Шамокинѣ, ПА.
— РУССКІЙ ГОТЕЛЬ. —
Чистенькій танъ готель зѣ великими выгодами. Пиво, вино, виска, темперъ и другіи напоѣ все свѣжій и най-лѣпшого гатунку. Услуга чѣмпа и солидна. Складки великій и малій посля впо-добы.
Люде! Уже часъ покнпнути чужихъ, а пора вже себе са-мыхъ подмогати.

Учѣте ся, браты мои! И чѣмъ научайтесь, Думайте читайте, И не дурайтесь!
Т. Шевченко.